

Příběh člověka, který si prošel zařízením a nyní začíná žít běžný život

Pan Pavel se narodil v roce 1969 v Havířově, jeho rodiče se však o Pavla a jeho další dva sourozence nestarali, byli závislí na alkoholu, a proto je soud zbavil rodičovských práv. Každý ze sourozenců byl umístěn do jiného dětského domova nebo ústavu a od této doby se už nikdy neviděli.

Do první třídy pobýval v bývalém dětském domově v Rožnově pod Radhoštěm. Ve druhé třídě byl přemístěn do Zvláštní školy internátní v Liptále, kde odchodil osm ročníků zvláštní školy. Kromě matematiky a českého jazyka, které moc neovládal, ukončil školu s dvojkami na vysvědčení. Přesto nedostal možnost dále se vzdělávat a vyučit se, i když o to velice stál. Před Vánoci roku 1985, podle Pavlových slov, ho vzali vychovatelé z Liptálu na výlet do Zašové. Přivezli ho do tamějšího Ústavu sociální péče a nechali ho tam. Výlet trval 26 let. Ústav byl zřízen pro mládež, muže od 16 let s mentálním postižením. Pan Pavel se ocitl v prostorách bývalého kláštera, rozlehlých místnostech a chodbách, v pokojích, které sdílelo současně i přes deset mužů. Pan Pavel se ze dne na den stal chovancem, ztratil soukromí, dostal erární oblečení a byl nucen žít za zavřenou branou obklopen stovkou mužů s těžkým až hlubokým mentálním postižením, ztratil možnost rozhodování a volby a musel dodržovat režim ústavu.

Vhledem k tomu, že v ústavu sociální péče mohli být umístěni pouze lidé zbavení způsobilosti k právním úkonům, byl na základě znaleckého posudku v květnu 1987 rozhodnutím soudu zcela zbaven způsobilosti k právním úkonům. Znalecký posudek se opíral o to, že bylo panu Pavlovi naměřeno IQ 69 a byl považován za člověka s vážnou duševní poruchou oligofrenií v pásmu střední debility. Opatrovníkem mu byl stanoven jeho vzdálený strýc, který byl s panem Pavlem jen v minimálním kontaktu. Zároveň byla panu Pavlovi přiznána plná invalidita.

Pan Pavel žil v Ústavu sociální péče, dnes v Domově pro osoby se zdravotním postižením – jak již bylo zmíněno – téměř tři desítky let. O jeho běžných záležitostech rozhodovali pracovníci ústavu, nakládali s jeho financemi, říkali mu, co má kdy dělat, co si má oblékat, co jíst. Pan Pavel bydlel na pokoji

s dalšími dvanácti chovanci, přišel o veškeré soukromí a musel se naučit respektovat to, že všechno je všech. Když chtěl ústav opustit, musel požádat o propuštění a hlásit se na vrátnici, dodržovat pevný režim ústavu. Vzhledem k tomu, že jeho postižení se ani zdaleka neblížilo postižení ostatních chovanců, mohl samostatně pracovat na zahradě, ve které trávil většinu času, rád maloval a četl cestopisy. Za celých 26 let mu však nebylo umožněno samostatně žít.

Až v roce 2007, se vstupem Domova do procesu transformace, mohl pan Pavel opustit zařízení, zajít si do obchodu, říct si, co bude dělat a jak trávit svůj čas, i když byl stále omezen režimem Domova. Pracovníci v této době již klienty vedli k tomu, že je čeká „svobodný“ život, i když za branami Domova a v prostředí se stovkou mužů s mentálním postižením to šlo velice těžce.

V září roku 2011 dostal pan Pavel možnost přestěhovat se s dalším klientem do jednopokojového bytu ve Valašském Meziříčí. Tuto možnost využil a zároveň si začal dodělávat vzdělání na Odborném učilišti v Kelči. Přestože za ním a jeho spolubydlícím denně přicházeli pracovníci z Domova a pomáhali mu zorientovat se ve všech oblastech, které život „venku“ přinášel, po půl roce chtěl pan Pavel všechno vzdát. Ukončil studium, mezi mladými spolužáky se necítil dobře, a chtěl se vrátit zpět do Domova. Tuto dobu za podpory pracovníků zvládl, zůstal ve Valašském Meziříčí a bylo mu umožněno pracovat v Domově v Zašové v kuchyni na dohodu o provedení práce. Do konce roku 2012 mu byla pracovníky Domova poskytována služba podpory samostatného bydlení. Mezitím však udělal velké pokroky, naučil se vařit, starat se o domácnost, samostatně pohybovat a orientovat se ve městě.

Od začátku roku 2013 převzala službu podpory samostatného bydlení Diakonie ČCE – středisko ve Valašském Meziříčí. Pan Pavel byl nadále podporován v samostatnosti, za necelý půlrok získal práci na částečný úvazek a vzhledem ke svému rozvoji chtěl žít naprosto samostatně. Dnes má pan Pavel pronajatou garsonku, kterou si sám vybavil. Našel si přátele a volný čas tráví podle svých představ. Na základě podpory, která mu byla poskytována, se zorientoval i ve financích. Sám si chodí nakupovat a vyřizovat běžné záležitosti.

Se svým opatrovníkem je jen v minimálním kontaktu. Cítí se být omezen tím, že za něj musí opatrovník podepisovat řadu dokumentů. Proto po konzultaci se svým lékařem došel k závěru, že požádá o navrácení způsobilosti k právním úkonům.

Pan Pavel dnes říká, že konečně začal skutečně žít. Cítí se svobodný a svůj život ubírá směrem, který si přeje on. Ne jeho opatrovník nebo pracovníci ústavu.